

ŠKOLA PRIMIJENJENE UMJETNOSTI I DIZAJNA
ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE

SVIBANJ, 2023.

*Ima li umjetnika
koji ne bi želio tamo boraviti?...*

*...U utrobi prirode, na
izvoru stvaranja...*

*...tamo gdje se čuva tajni
ključ svega.*

Paul Klee

ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE TIJEKOM POVIJESTI

Početci moderne hrvatske keramike bili su vezani uz Obrtnu školu u Zagrebu (danasm ŠPUD), gdje je 1884. godine otvoren Odjel za lončariju i pećariju.

Stručni učitelj Obrtne škole kipar i keramičar **Hinko Juhn** (1891. - 1940.) vodio je od 1921. do 1924. godine na Akademiji tečaj keramike i okupljao slikare, kipare i keramičare koji su tražili nove putove keramičkoga izraza, a to su bili:

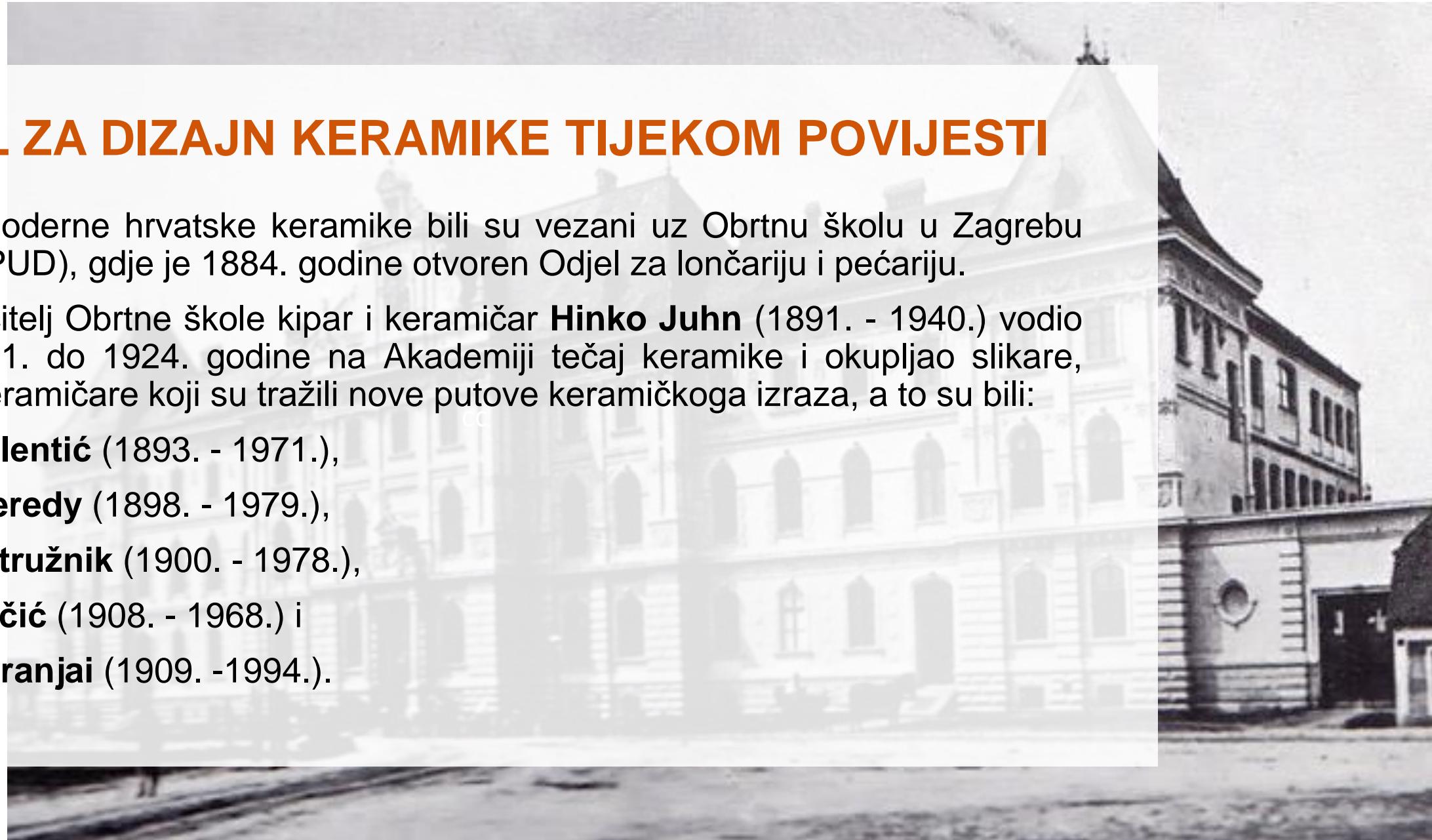
Zlatko Šulentić (1893. - 1971.),

Lujo Bezeredy (1898. - 1979.),

Oton Postružnik (1900. - 1978.).,

Mila Petričić (1908. - 1968.) i

Vlasta Baranjai (1909. -1994.).

ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE TIJEKOM POVIJESTI

Blanka Dužanec i Stella Skopal, profesorice Škole primijenjene umjetnosti, Zagreb, 1956.

*Temelje suvremenoj hrvatskoj keramici postavila je **Blanka Dužanec** (1908. - 89.), prva školovana keramičarka i dizajnerica industrijske keramike.*

Nakon diplome na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu nastavlja studij na Akademiji lijepih umjetnosti u Varšavi 1930-ih. Povratkom u Zagreb započinje karijeru profesorice i voditeljice Keramičkog odjela na Obrtnoj školi (1933. - 1963.) gdje je uz Stellu Skopal najzaslužnija za edukaciju velikog broja keramičara i stručnjaka u industrijskoj proizvodnji.

Modernizira obrazovni program uvodeći nove kolegije Modeliranje i Konstruktivno crtanje uporabnih predmeta za serijsku proizvodnju s namjerom približavanja zahtjevima i mogućnostima industrije.

Uz podršku Udruženja keramičkih tvornica te tvornice vatrostalnih materijala osniva Tehnološki odsjek na školi.

ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE TIJEKOM POVIJESTI

Stella Skopal za lončarskim kolom,
Škola primijenjene umjetnosti, Zagreb,
1948.

Stella Skopal je keramičarka i profesorica Škole primijenjene umjetnosti. Kiparski odjel Kraljevske akademije za umjetnost i obrt u Zagrebu upisuje 1924. godine, a na preporuku Ivana Meštrovića 1928. nastavlja studij keramike u Beču na Staatkunstgewerbe Schule, zatim na Kunstgewerbe Akademie, a 1933. usavršava se na privatnoj školi Herthe Bucher. Za vrijeme rata radi u tvornici keramičkih pločica Appiani u Trevisu. Direktor Gabianelli daje joj potrebnu opremu i idealne uvjete za projektiranje. Kao profesorica Škole primijenjene umjetnosti u Zagrebu radi od 1945. do 1965.

ZNAČAJ:

- uvodi lončarsko kolo i tehniku vrtnje (novost u pedagoškom radu, modernizacija obrazovnog programa).
- na Svjetskoj izložbi u Parizu 1937. osvaja srebrnu medalju.
- u seriji proizvoda za Marasku razvija napredne forme boca od kojih se neke koriste kao prototipi za ispitivanje mogućnosti proizvodnih procesa tadašnjih industrija.
- često surađuje s arhitektima na opremi interijera.

ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE TIJEKOM POVIJESTI

Nakon Drugog svjetskog rata djelovao je prvi naraštaj keramičara školovanih u Školi primijenjene umjetnost ili na Akademiji primijenjene umjetnosti u Zagrebu koji su radili dekorativnu keramiku i objekte nadahnute pučkom tradicijom i eksperimentirali novim tehnikama. Prvom naraštaju pripadaju: **Zlata Radej** (1922. - 2016.), **Ivan Švertasek** (1922. - 2009.), **Ljerka Njerš** (r. 1937), **Dora Pezić-Mijatović** (r. 1937.), **Ana Hutinec** (r. 1939.) i **Vladimir Kučina** (r. 1940.).

Od kasnih 1970-ih među mlađim stvarateljima posebno su se isticale **Edith Merle** (r. 1940.), **Marina Tudjina Badurina** i profesorice Odjela za dizajn keramike **Ivančica Cvitić-Znidarčić** (r. 1946.) te **Bojana Švertasek** (r. 1952.).

ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE DANAS

Plan i program našeg Odjela temelji se na:

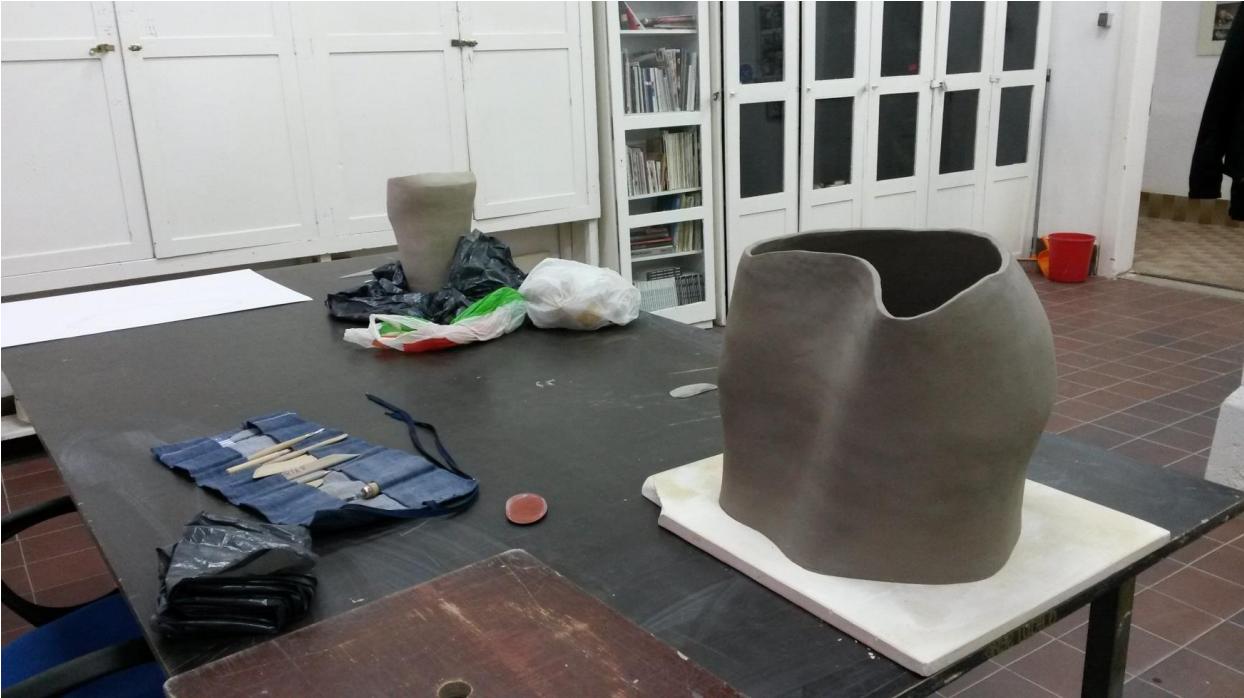
- osmišljavanju i realiziranju umjetničkih i dizajnerskih projekata.
- stjecanju znanja i vještina oblikovanja i dekoriranja gline i porculana te obrade gipsa.
- razvijanju samostalnih koncepata eksperimentalno-istraživačkim pristupom.
- razvijanju senzibiliteta kreativnog likovnog izražavanja te spoznaja o utilitarnosti i estetici keramike.

Na Odjelu vlada ozračje ateljea, dolazi do interakcije između svih učenika i profesora koji su u tom trenutku na odjelu. Potičemo rad s drugima jer rad u grupi pogoduje razvijanju prijateljstva, osjećaju pripadnosti i odgovornosti prema sebi, drugim učenicima, profesorima, radnom prostoru i materijalu.

Na nastavi umjetničkih predmeta u klasi je 8-10 učenika s kojima se radi mentorski. Svakom učeniku pristupa se individualno kako bi se što više ohrabrili biti originalni i svoji.

*Odjel za dizajn keramike sastoji se od četiriju specijaliziranih radionica (**učionica za keramičko modeliranje i tehnologiju, učionica za projektiranje keramike, učionica za lončarsko kolo i dekoriranje i učionica za obradu sadre**) u kojima učenici ostvaruju sve svoje potencijale.*

RAD U KLASI

OPREMLJENOST ODJELA ZA DIZAJN KERAMIKE

*Rad na Odjelu ima idealne tehničke uvjete, **Odjel za dizajn keramike** je opremljen vrhunskim pećima za keramiku (dvije peći **Rohde**, 1320 °C, jedna **Tapiker** 1100 °C i jedna peć za japansku raku tehniku), trenutno na svjetskom tržištu najboljim **Shimpo** lončarskim kolima (šest komada), kabinetom za glaziranje keramike, kompresorom i pištoljem za glaziranje, prešama za glinu te ekstruderom za glinu.*

Na Odjelu za dizajn keramike zaposleno je pet nastavnika (troje su bivši učenici odjela) s lijeva na desno:
Marina Ćurković, dipl. kem. ing. (Keramička tehnologija)
Mihael Puntarić, mag. educ. art. (Lončarsko kolo)
Lucija Gudlin, mag. umjetnosti (voditeljica Odjela, Keramičko modeliranje, Obrada sadre, Povijest struke)
Mak Melcher, akad. kipar (Keramičke dekorativne tehnike, Obrada sadre, Crtanje i slikanje)
Nevia Barović Vukelić, dipl. ing. arh. (Projektiranje keramike)

Da bi se ideja realizirala u glini kao materijalu, potrebno je stići određena znanja, stručnost i iskustvo. Kako bismo mogli od gline dobiti ono najbolje, potrebno je savladati različite tehnike oblikovanja te razvijati vještine. S druge strane, i početnici se mogu izražavati u glini bez ikakvih predznanja i stvoriti skladne oblike. Zbog toga je glina fascinantan medij.

Bilo da izrađujemo vazu ili skulpturu, primjenjujemo stara načela: ***pokret, ponavljanje, kontrast, red, proporcija***. U svom radu često postižemo efekt da je nešto mekano, tvrdo, lagano, teško, osjetljivo, čvrsto, uzbudljivo, dramatično, snažno... Sve što želimo izraziti, moramo osvijestiti i isplanirati prije nego započnemo raditi u materijalu. Kreativnost je moć vizualizacije, a kreativan je koji zamisli sliku predmeta i prije početka samoga rada.

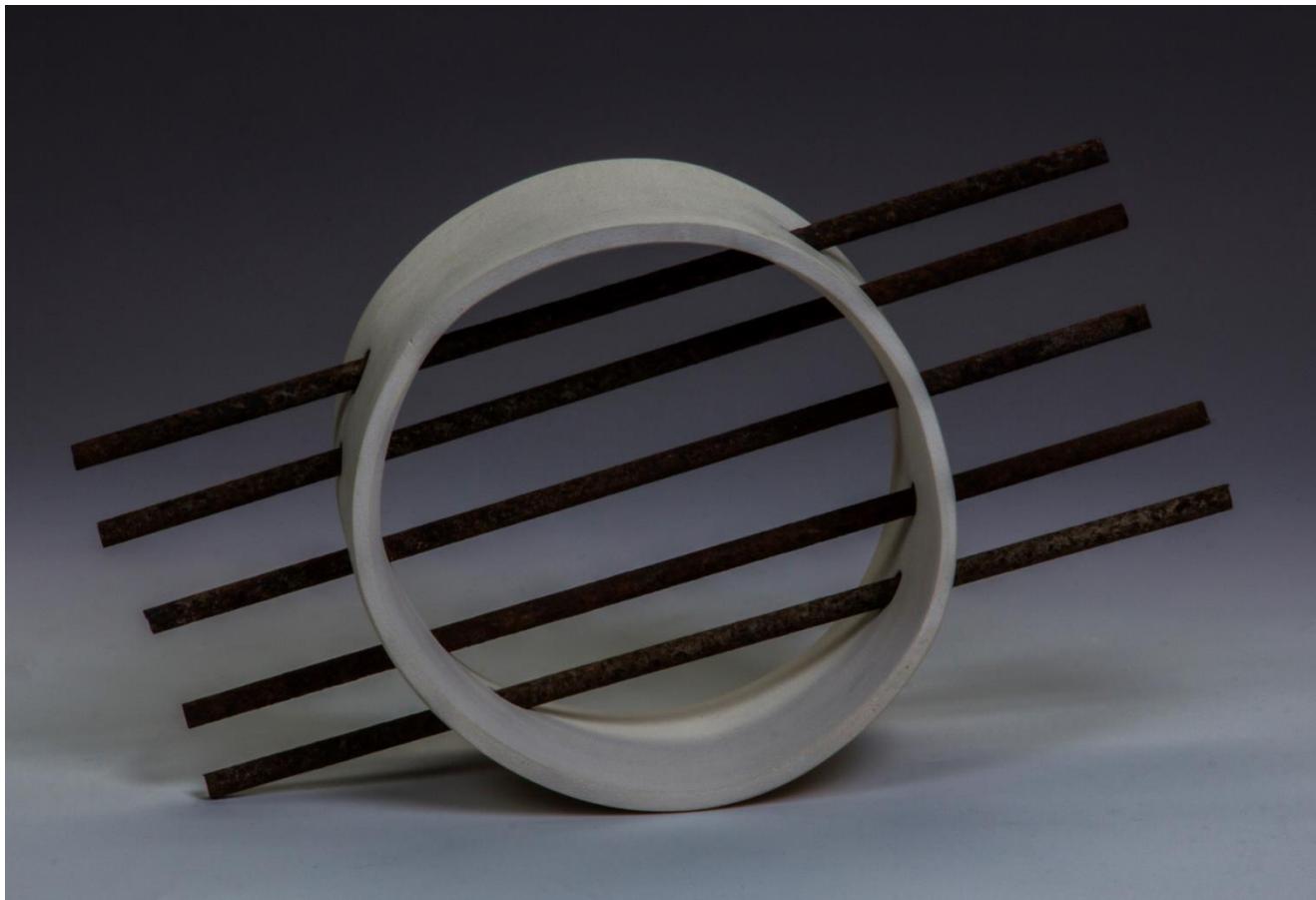
Marija Ćužić: „Misty”

Predmet: Keramičko modeliranje, 4. razred

Mentorka: Lucija Gudlin

Ideju za izradu ovih vaza učenica je dobila pri povratku iz škole. Skice su bile inspirirane ogoljenim drvećem i sivim zimskim nebom. Grupa vaza ručno je modelirana od bijele gline. Djelomično su engobirane nijansama sive engobe*. Predmeti se, nakon dekoriranja, suše i pale u pećima za keramiku. Ove vase paljene su na 980 °C.

*Engobe su boje za glinu koje se nanose na polusuhi predmet.

Kristina Šoštar: „Rusty strings”
Predmet: Keramičko modeliranje, 3. razred
Mentorica: Lucija Gudlin

Objekt „Rusty Strings“ nastao je u sklopu istraživačko-edukativnog projekta i za istoimenu izložbu „Keramički laboratorij“. Predmet je izrađen je od ručno oblikovane bijele gline i metalnih šipki.

Luna Tucman: „Equality”

Predmet: Lončarsko kolo, 4. razred

Mentor: Mihael Puntarić

Vaze su izrađene na električnom lončarskom kolu od triju različitih vrsta glina. Učenica je nakon oblikovanja, u još vlažnu glinu, metalnim priborom preciznim pokretima urezala crtež prema unaprijed pripremljenim idejnim rješenjima. Nakon nekoliko dana sušenja predmeti su paljeni u peći za keramiku.

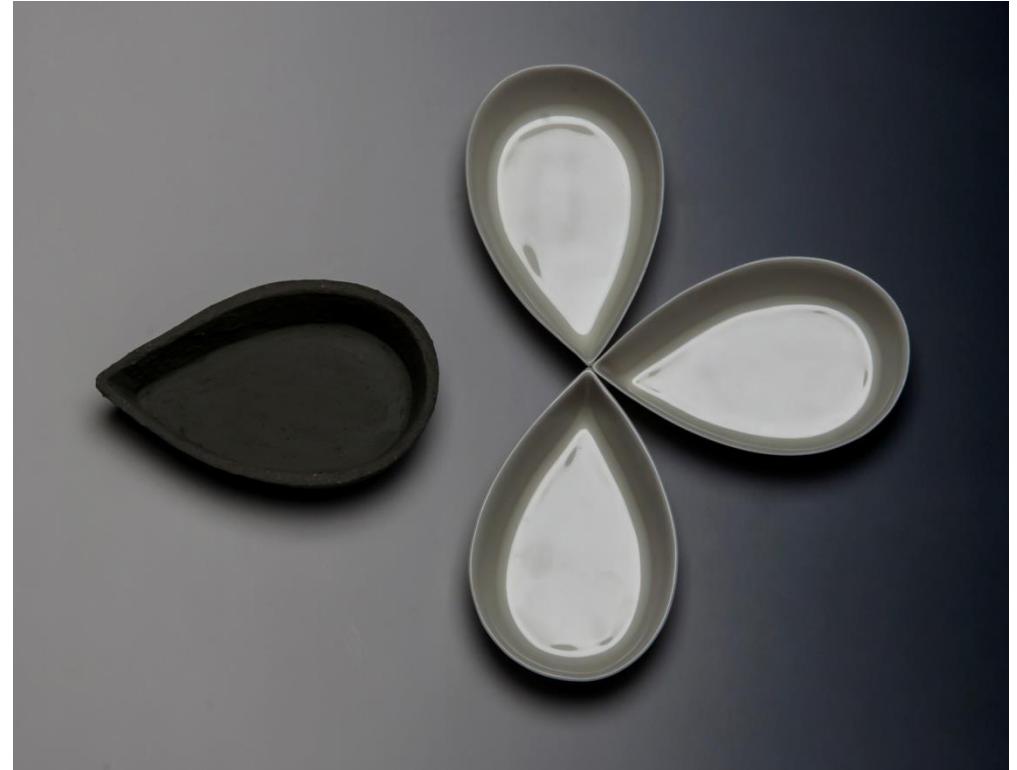
Marta Gabud: „Ljuske”

Predmet: Obrada sadre, 4. razred

Mentorica: Lucija Gudlin

Ovi objekti nastali su u sklopu istraživačko-edukativnog projekta i za istoimenu izložbu „Keramički laboratorij”.

Nakon crtanja idejnih rješenja učenica je izradila prototip od gline prema kojemu je napravila kalup od gipsa. U kalup je utiskivala različite vrste glina kako bi dobila više istih oblika različite boje i kvalitete površine. Neke oblike je perforirala, a neke i engobirala. Za realizaciju ovog djela učenici su trebala dva mjeseca.

Zdjelice su izrađene od porculana tehnikom lijevanja u gipsani kalup. Gipsane kalupe izrađujemo prema, najčešće glinenom, prototipu kako bismo mogli više puta izraditi isti predmet. U gipsani kalup kvečamo (utiskujemo glinu ili porculan) ili lijevamo tekuću masu ili porculan. Nakon sušenja smo predmete palili na $980\text{ }^{\circ}\text{C}$, glazirali i ponovno palili na $1240\text{ }^{\circ}\text{C}$. Glazura je staklasta prevlaka koja se stavlja na predmet zbog estetskih i funkcionalnih razloga (ako želimo koristiti predmete za hranu).

Luna Tucman: „Feelings”

Predmet: Obrada sadre, 3. razred

Mentorica: Lucija Gudlin

Pločica se izvalja od gline na koju se pomoću šablone precrta odabрано idejno rješenje. Kistovima raznih debljina i oblika precizno se nanosi engoba. Nakon paljenja pločice se glaziraju i drugi put pale u peći za keramiku. Tek tada su spremne za ugradnju na zid.

Luka Vrdoljak: Dizajn keramičke pločice

Predmet: Keramičke dekorativne tehnike, 4. razred

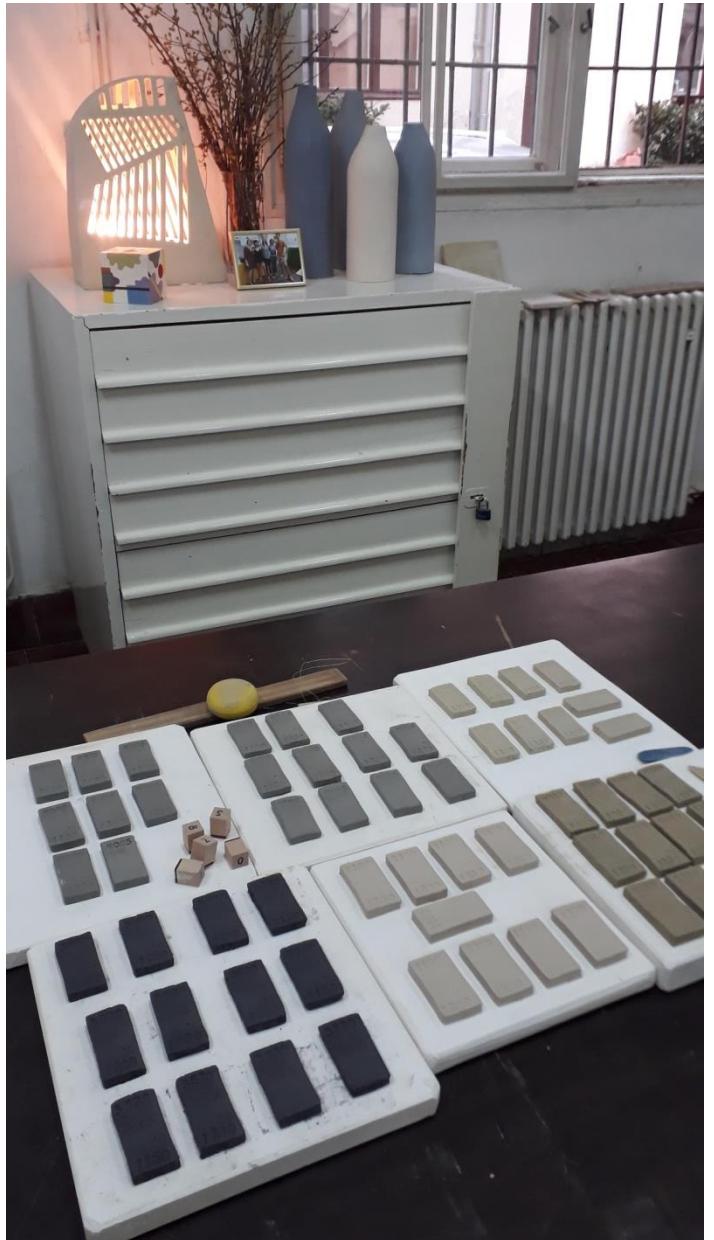
Mentor: Mak Melcher

Luna Tucman: Dizajn keramičkih pločica
Predmet: Keramičke dekorativne tehnike, 3. razred
Mentor: Mak Melcher

ISPITIVANJE SIROVINA,
PROCES PROIZVODNJE
KERAMIKE
KERAMIČKA TEHNOLOGIJA
MENTORICA: MARINA
ĆURKOVIĆ

Treća generacijska nagrada

na 11. državnom natjecanju – izložbi učenika srednjih škola koje se obrazuju u području likovnih i primijenjenih umjetnosti i dizajna

„Vodila me ideja da u keramici izvedem rad u kojem je vidljivo preklapanje i mijenjanje pravilnih geometrijskih likova (unutarnji i vanjski kvadrati visećih kocki) kao u kaleidoskopu. Stvoren je mobil koji titra ako dodirnete jedan objekt, a tijela vise na nevidljivim (najlonskim) nitima.“

Joško Peković: „Kaleidoskop“

Predmet: Projektiranje keramike, 4. razred

Mentorica: Nevia Barović Vukelić, dipl. ing. arh.

NASTAVNI PREDMETI

2. razred		3. razred		4. razred	
predmet	sati tjedno	predmet	sati tjedno	predmet	sati tjedno
KERAMIČKO MODELIRANJE	6	KERAMIČKO MODELIRANJE	6	KERAMIČKO MODELIRANJE	6
PROJEKTIRANJE KERAMIKE	2	PROJEKTIRANJE KERAMIKE	2	PROJEKTIRANJE KERAMIKE	2
KERAMIČKA TEHNOLOGIJA	1	KERAMIČKA TEHNOLOGIJA	2	KERAMIČKA TEHNOLOGIJA	2
LONČARSKO KOLO	3	LONČARSKO KOLO	4	LONČARSKO KOLO	5
KERAMIČKE DEKORATIVNE TEHNIKE	-	KERAMIČKE DEKORATIVNE TEHNIKE	3	KERAMIČKE DEKORATIVNE TEHNIKE	3
OBRADA SADRE	-	OBRADA SADRE	3	OBRADA SADRE	3
POVIJEST STRUKE	-	POVIJEST STRUKE	-	POVIJEST STRUKE	1
CRTANJE I SLIKANJE	3	CRTANJE I SLIKANJE	-	CRTANJE I SLIKANJE	-

„ČAROBNI SVIJET FOSILA“, „HRVATSKI PRIRODOSLOVNI MUZEJ“

Svake godine sudjelujemo na radionici na kojoj se upoznajemo s građom muzeja, proučavamo eksponate i skiciramo ih. U školi dorađujemo crteže, osmišljavamo nove projekte i realiziramo ideje u materijalu te ih izlažemo na izložbi u Muzeju.

„ČAROBNI SVIJET FOSILA“, „HRVATSKI PRIRODOSLOVNI MUZEJ“

Neki od završnih radova koji su inspirirani eksponatima iz muzeja.

Danijela Glavan
Predmet: Keramičko modeliranje
Mentorica: Lucija Gudlin

Sara Lovrić
Predmet: Keramičko modeliranje
Mentorica: Lucija Gudlin

Mihaela Žalac
Predmet: Keramičko modeliranje
Mentorica: Lucija Gudlin

PREDSTAVLJANJE I RADIONICA TURSKE KERAMIKE ZA UČENIKE ODJELA, 2019. GODINE U SKLOPU TJEDNA TURSKE KULTURE DR. SIDIKA SIBEL SEVIM I DR. CEMALETTIN SEVIM

U sklopu nastave redovito organiziramo radionice i prezentacije za učenike koje vode poznati svjetski umjetnici i keramičari.

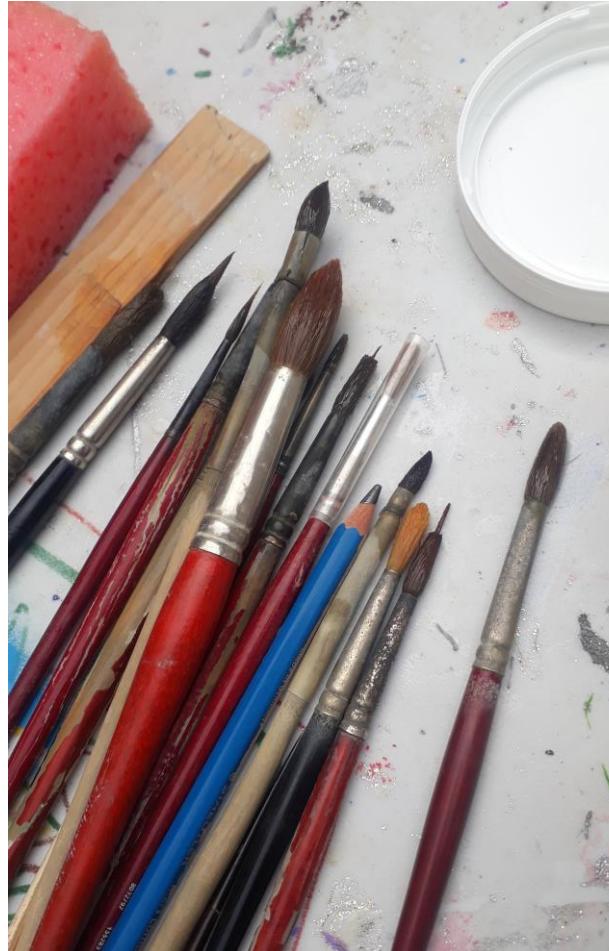
Prezentacije na Odjelu

Radionice na Odjelu

**MONTELupo ROSSO SECRET -
RADIONICA TALIJANSKE KERAMIKE ZA UČENIKE ODJELA, 2019. GODINE - SCUOLA DI
CERAMICA MONTELupo FIORENTINO - MAJSTOR ENRICO CARLI**

„BAUHAUS”, MUZEJ SUVREMENE UMBJETNOSTI, 2017. GODINE

Izložba učeničkih radova inspiriranih Bauhausom. Radovi su izrađeni na krovu
Muzeja suvremene umjetnosti

Ambienta, Zagrebački Velesajam

Učeničke radove redovito izlažemo na *Zagreb Design Weeku* (Tjedan dizajna) i *Ambienti, Idivi* – online izložbi s područja dizajna, u galerijama i knjižnicama grada Zagreba. Već godinama sudjelujemo na manifestaciji *Noć muzeja*, tematskim izložbama u *Salonu Izidor Kršnjavi* i na školskim sajmovima *BUSH* i *PiU*.

ŠPUD, BUSH

ZAGREB DESIGN WEEK

Dizajn uporabnih predmeta i malih serija

Mentori: Nevia Barović Vukelić,
Lucija Gudlin, Mak Melcher

Radovi učenika Odjela

ŠTO NUDI ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE?

Nakon tri godine obrazovanja za dizajnera keramike učenici su sposobni samostalno osmisliti, dizajnirati i u materijalu realizirati ideju. Učenici se upoznaju sa svim tehnikama oblikovanja i dekoriranja gline i porculana te ih savladaju kako bi nakon srednje škole mogli postati ***samostalni umjetnici, dizajneri u industriji ili nastaviti školovanje*** na Akademiji likovnih umjetnosti, Studiju dizajna, Filozofskom fakultetu, Učiteljskoj akademiji te na srodnim fakultetima u inozemstvu (studij keramike u Austriji, Njemačkoj, studij dizajna u Italiji).

UPIŠI ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE:

- ako voliš raditi s glinom, a želiš naučiti nove tehnike i metode oblikovanja
- ako se želiš upoznati s raznim vrstama glina
- ako te zanima kako je raditi s porculanom
- ako želiš naučiti dizajnirati male serije i izrađivati kalupe
- ako želiš naučiti sve o dekoriranju keramike trodimenzionalnih oblika i plošnih elemenata

PRIJAMNI ISPIT ZA UPIS NA ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE

Za upis se boduju :

- opći uspjeh u prvom razredu x 2
- crtanje i slikanje
- hrvatski jezik
- plastično oblikovanje x 2
- tehničko crtanje
- pismo

Zadatci prijamnog ispita:

- oblikovanje šupljeg volumena prema vlastitom idejnom rješenju (slobodna tema) 30 bodova
- oslikati temperama glatku ili strukturiranu površinu oblikovanog volumena, vodeći računa da slikana dekoracija prati i naglašava formu 30 bodova

IZLOŽBE I PROJEKTI, LINKOVI

HRT, Školski sat, emisija Umjetnička keramika

<https://skolski.hrt.hr/emisije/799/umjetnicka-keramika>

„Keramički laboratorij”, istraživačko -edukativni projekt i izložba, 2016.

<https://www.aic-iac.org/wp-content/uploads/Exhibition-catalogues-1.pdf>

„Kermički laboratorij II”, istraživačko-edukativni projekt i izložba, Izložbeni salon Izidor Kršnjavi, 2017.

https://www.mdc.hr/admin/modules/news/ajax/news.aspx?type=item&newsId=99176&date=08-05-2017&view=list&cbMdc=false&cbMuzeji=false&cbOstaleVijesti=false&cbMrezaMuzeja=false&cbSvi=false&ddlGrad=&ddlType=&_id=149299200000

„Čarobni svijet fosila”, izložba, Hrvatski prirodoslovni muzej Zagreb i Galerija prirodnjačkog muzeja Beograd, 2014.

<https://vimeo.com/67901346>

http://www.hpm.hr/hr/Doga%C4%91anja/Izlo%C5%BEba/%C4%8Carobni%20svijet%20fosila%20-%20izlo%C5%BEba%20HPM-a%20gostuje%20u%20Beogradu_3108

„Novo iz ŠPUD-a!”, izložba, Kompanijska galerija Ericsson Nikola Tesla, 2016.

https://www.ericsson.hr/documents/20181/21735/SPUD_katalog.pdf/4b2e20c0-984f-4e8c-878e-8353854a8c74?t=1496751259920

„Umjetnička keramika iz ŠPUD-a”, izložba, Knjižnica grada Zagreba, 2020.

<http://www.kgz.hr/hr/dogadjanja/umjetnicka-keramika-iz-spud-a/55324>